Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 265. Joi în 30 Novembre (12 Decembre).

DREPTATEA

Apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci). — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserţiuni: 1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. — Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: Adrian P. Deseanu.

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate, strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse), Nr. 41.
Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4

Rĕsboiu vamal-literar.

Un ciudat rĕsboiu acesta. Ungaria a declarat în toată forma rĕsboiul vamal tuturor productelor literare, ce în limba românească se tipăresc dincolo de Carpaţi. Nici o carte românească, nici o foaiă n'o sĕ mai poată trece graniţa Ungariei. Faţă de aceasta stare de lucruri ce face guvernul României? Nimic. Ori-ce gazetă, ori-ce carte ungurească are liberă trecere în regatul român. Calul Troian întră în toată voia în inima ţerei şi insultă şi atacă ospitala ţeară a românilor con amore. Ei bine, s'a mai vĕḑut asemenea rĕsboiu? E frică, e slăbiciune, sau sunt amêndoue la mijloc, ca nici un guvern român sĕ nu iee mĕsuri coercitive sĕ nu aplice represalii faţă de vrăşmaşul temerar?

De câte-ori în convorbiri particulare cu cei din ţeară ni-s'a spus, că *dacă statul ungar ar fi independent şi n'ar avè la spate ajutoriul Austriei, România ar isprăvi cu el în scurtă vreme!* Ei bine, Ungaria singură, fără ajutoriul Austriei, ba am putè ḑice fără consimţĕmêntul ei, face ne mai pomenitele şicane cu prohibiţiunea productelor literare, şi cu toate acestea ce vedem? Nici conservativii şi nici liberalii n'au curagiul de a ḑice un puternic *veto* mĕsurilor despotice, cari iau în bătaie de joc ori-ce convenţiune europeană, ori-ce respect faţă de libertatea şi pretenţiunea culturei moderne.

Guvernul maghiar a mers aşa de departe cu asiaticele sale porniri, în cât nici chiar ministrului de esterne al României nu i-a dat voie sĕ cetiască pe pământ ungar gazeta franceză a fratelui sĕu. Mai astă vară, când dl Alexandru Lahovary a petrecut la Mehadia, n'a putut primí »L'Independance roumaine«. A trebuit sĕ reclame prin legaţiunea română din Budapesta la ministrul de interne maghiar, care la rêndul sĕu s'a înţeles cu ministrul de comunicaţiune, şi numai aşa în mod graţios, ca o escepţiune estraordinară, s'a dat voie, ca singurul esemplar adresat dlui ministru Lahovary sĕ poată fi înmanuat adresatului.

În acelaşi timp au fost şicanate şi unele persoane influente din partidul liberal cu oprirea gazetelor la frontărie. Aceastia ţipau şi înjurau şi pe guvernul din Ungaria, care opreşte gazetele, şi pe cel din România, care nu apĕră drepturile ţĕrei. Un bărbat distins din partidul liberal m'a asigurat, că sub liberali nu s'ar putè suferí una ca asta. Acest bărbat acum, ajuns partidul la putere, ocupă una din cele mai înalte funcţiuni de stat, stă în intim prieteşug cu dl Sturdza; suntem curioşi şi nerăbdători a vedè în cât e mai puternic guvernul liberal în ceea ce erá slab cel conservator?

Ce simplu s'ar putè terminá acest conflict odios, care insultă prestigiul ţĕrii româneşti! Cine nu ştie cum foile jidano-maghiare d. e. »Pester Lloyd« ţipă ca din gura şarpelui când un creştin ţuţură numai de urechi pe un puiu de ovreu. Sĕ cerce guvernul României a oprí la graniţă toate foile din Ungaria cari înjură ţeara românească (toate înjură), şi apoi sĕ vedeţi »Wai geschrien« pe toate tonurile şi în toate ţĕrile. Nu e vorbă, mai mult de cât câte-va sute de esemplare din gazetele jidano-maghiare nu întră în România, dar' opreliştea pusă pe dînsele ar avè de efect, că întreaga lume civilisată ar luá cunoştinţă de aceasta anomalie şi s'ar convinge că resboiul vamal, unic în feliul sĕu, nu România l'a provocat. A ţipá nu ştie nime ca jidovul, şi când ţipă el, se aude departe, căci ţipă tare, ţipă mereu şi ţipă în toată lumea.

Sĕ cerce odată dl Sturdza. »Es kost' nur eine Probe«.

Dinte pentru dinte! *(gev.)*

Politică de pe catedră.

Clusiu, 9 Decembre.

Şovinismul brutal, ce dominează pe cei de la putere, a infectat astăḑi şi straturile cele mai calme ale societăţii maghiare, şi noi bieţii români suntem siliţi a le ascultá insultele până şi în palatele muzelor, unde ne-am refugiat cu dragă inimă, pentru ca în pace şi odihnă sĕ ne luminăm minţile şi sĕ ne cultivăm inima. Cu ocări şi batjocure ne înveninează sufletul, şi nu este oară, în care de pe înălţimea catedrei sĕ nu ni-se batjocoriască eroii, trecutul şi naţiunea întreagă. — Un profesor, care nu s'a sfiit a asĕmĕnă legislaţiunea din România cu cele mai negre legislaţiuni ale Asiei, vine într'una din sĕptĕmânile trecute şi ne face politică militantă, lovind în partidul naţional român, batjocorind întreita noastră alianţă şi ocupându-se mai pe larg cu punctul prim din programul nostru naţional, cu autonomia Transilvaniei. „Ce va fi de biata Ungariă, când Românii 'şi vor avè parlamentul propriu la Blaşiu şi slovacii la T.-St.-Martin? Atunci şi jidanilor trebue sĕ le dăm un parlament, căci astăḑi şi ei sunt naţionalitate!" Aceste sunt cuvintele proprii ale unui savant jurist, care zăpăcit de şovinism, uită ce rostise cu câteva oare înainte, când adecă ḑicea, că „pentru-ca o grupă de indiviḑi sĕ se poată numí naţionalitate, i-se recere înainte de toate sĕ locuiască pe un teritoriu compact şi sĕ fie în deplina posesiune a conştiinţei naţionale". Jidanii însĕ nu locuesc pe un teritoriu compact şi la ei nici vorbă nu poate fí de conştiinţă naţională, şi dacă orbul şovinism totuşi a croit naţionalitate din ei, aceasta nu are, nu poate sĕ schimbe natura lucrului, ear' pe noi românii nici nu ne supĕră, nici nu ne uimeşte, căci am avut destul prilegiu sĕ înţelegem svêrcolirile de acest soiu, doar' am asistat la înmormêntarea atâtor selbatice popoarĕ. . . .

Un alt profesor tot de pe înălţimea catedrei se năpusteşte asupra lui Lucaciu, care „e un miserabil, fiind-că de şi ştie ungureşte, totuşi nu a voit sĕ se folosiască de aceasta limbă nici chiar înaintea tribunalului." „Noi maghiarii când tĕrguim ceva de la români, vorbim româneşte cu ei." Şi Lucaciu când e dus la puşcărie nici chiar atunci sĕ nu vorbiască ungureşte! Întru adevĕr e mare ticăloşie!

„Românii au legea de naţionalităţi, care 'i face egal îndreptăţiţi, şi sunt mincinoşi aceia, cari umplu lumea cu închipuitele suferinţe ale Românilor. Aceleaşi legi sunt pentru toţi cetăţenii, şi numai agitatorii perversi pot sĕ atace statul din pricina legilor."

Ei bine, stimate profesor, dar' nu ai cunoştinţă despre modul cum un ilustru bărbat al naţiunii tale defineşte legea, şi care mod este acceptat astăḑi de voi de toţi, şi care ḑice: „legea pentru aceea este lege, căci ori nu cedează ori se nimiceşte"?

Foişoara „Dreptăţii".

Turandot.

Noveletă originală
de
Aurelia Păcăţan-Rubenescu.

3

III.

Şepte cu o lovitură!
Cunoşti tu această poveşte?
Judita, doi deodată!
Auḑi? Şi aceasta nu e poveste!

Ambii au fost la noi, cum ḑiceau: vazalilor fideli li-e datorinţa a-şi face onorul reginei lor.

Acestea eu toate le ştiu prin „Malum", căci mie nu mi-e permis a merge între ei. Şi ah! aşa sunt de singură, de părăsită.

În păpuşi nu mai aflŭ plăcere, nu mĕ distrag, nici nu mĕ îndestulesc.

Mi-e drag sĕ privesc la ele, dar' — atâta e tot.

Singurătatea o sîmt cu atât mai tare, căci Tăicuţa încă e dus de a casă.

De o parte aud rîsete, veselie: pulsul vieţii; de altă parte îmi cască Nirvana în faţă . . . cât sunt de desperată, cu toate că am libertatea deplină: „Vogelfreiheit!"

Pot face ce-mi convine, nime nu se interesează de mine, numai în orizont sĕ nu apar, pentru-că atunci ei pot face cu mine ce vor.

De şi n'am fost între ei, totuşi i-am vĕḑut pe toţi, prin perdele, când au coborit în grădină.

O talie sulegetă, umeri laţi, dar' o ţinută cam prea comodă prea aşedată, are cel mai tiner, şi e brunet, altcum o figură simpatică.

Cu atât mai antipatic — cel puţin mie — e celalalt. Pedant, sĕ nu ḑic afectat în rigoarea ţinutei şi a paşilor ce-i face: capul şi 'l ţine ridicat, prea ridicat; involuntar îmi reaminteşte fabula spicului gol, şi 'i purure a cu un lorgnet 'naintea ochilor, ca unul, care se teme sĕ întâiniască de-a dreptul privirea altora, ci are lipsă de mijlocitoriu, ca sĕ nu fie silit a dá privirea în jos . . .

Dl Viorean are — ce-i drept — înfăţişare plăcută, manieri fine, dar' e prea scump la vorbe — ori prea sĕrman, — reflectează „Malum", apoi e şi avar în erogatele sale, — „de sigur e calic." Şi apoi sĕ auḑi la laude preste laude, care de care mai entusiasmate asupra lui Gioescu: acesta la moment tradează Croezusul încreḑut . . . îmbrăcămintele scumpe, neesceptionabile . . . fie-care mişcare, fie-care cuvênt: nobile şi alese . . . . .

Aḑi după amiaḑi a ţinut conferinţa familiară „Malum et Comp.", în care s'a statorit, că după toate semnele dl Gioescu „antipaticul", trebue sĕ fie peştele de aur, ear' dl Viorean, „simpaticul" şoarecele bisericei.

La încercările fine, strategice-politice din partea lui „Malum", Gioescu — ca 'n treacĕt — făcŭ nu odată amintire şi despre bunurile, moşiile sale, Viorean însĕ nimic.

„De sine se 'nţelege — observă totdeauna după asemenea ocasiuni „Malum" — unde nu-i, nici n'ai ce căutá!

Mama 'i acompaniează ca după datină, dar' în ce priveşte pe Judita: cu ea nime nu poate fi în curat.

În dreaptă faţă de junior joacă rolul reginei de gheaţă, pe când în stânga trimite priviri înfocate, demne de o climă tropică — antipaticului senior.

Vei fi curioasă, că de unde o ştiu eu aceasta?

Curiositatea n'a aparţinut nici când slăbiciunilor mele, dar' Doamne! e de mirat, dacă mi-se ureşte şi mie de aceasta robie insuportabilă?

Auḑind, că Judita şi suita ei vor petrece în grădină, — nici una, nici două — m'am suit şi aşedat între crengile dese şi pline de flori ale pănariului înalt.

O, ce odor îmbĕtătoriu espirau acele flori albe!

Paserea sĕlbatecă şi-a dat de cuib, cuib plăcut şi ascuns . . . .

(Va urmă.)

Legea de naționalități a cedat însě și astădi ea e stăpânită în loc de a fi stăpână. Este evident deci, că despre legea de naționalități nu mai poate fi vorbă, din vreme ce ea nu se mai respectează.

Ne pomeniți de celelalte legi, cari sunt egale pentru toți cetățenii, și credeți că ne puteți îmbětă cu apă rece? Ne credeți așa de naivi pe noi, că arětându-ne câteva șire negru pe alb, noi îndată o sě ne prindem gurile și ne vom simți fericiți numai pentru-că ceea ce voi ni-ați arětat este negru pe alb? Credeți, că noi suntem așa de copii, în cât sě nu mai reflectăm, că cine a scris acel negru pe alb și că cine i-a dat puterea ca sě scrie ceea-ce a scris?

De fapt astădi întreagă legislațiunea maghiară este alcătuirea minorității și este impusă cu forța majorității acestei țeri! „După-ce însě lipsele națiunilor sunt deosebite, nu este ertat a impune cu forța aceeași lege unei alte națiuni, care 'și are modul sěu propriu de gândire și naturelul deosebit."*) Eată causa nemulțumirei noastre, și de ați sbierá de pe turnurile bisericilor și nu de pe catedre, totuși nu ne veți putè împedecá, că lupta începută de conducětorii nostri, sě nu o ducem înainte, mereu tot înainte, până-ce corupțiunea, egoismul și minciuna nu vor face loc adevěrului și dreptății, și până-ce nu ne vom vedè și noi stăpâni pe a noastră soarte!

Alco.

*) Aceste sunt cuvintele proprii ale profesorului maghiar, pe care l'am amintit prima-oară.

Austro-Ungaria.

Badeni despre transacțiune. În ședința de Marți a parlamentului austriac ministrul-president contele *Badeni* a declarat, că guvernul austriac la contractarea transacțiunei va ști sě apere și susțină interesele Austriei, dar' nu va putè nici-când sě se pună pe punctul de vedere al partidelor ultraiste austriace ori maghiare, față de cari își va pune în cumpěnă toată autoritatea. Ministrul-president a mai declarat, că proiectul privitoriu la reforma electorală va fi substernut camerei prin luna lui Februariu, când se va nisuí a'l pertractá cât mai repede.

Străinătat .

Meetingul macedonean. (Belgrad, 11 Decembre.) Guvernamentalul „Videlo" raportează din Sofia, că meetingul macedonean, ținut în dilele din urmă, e a se consideră drept începutul unei noue acțiuni în scopul revoltărei Macedoniei.

Cancelarul Hohenlohe contra socialistilor. (Berlin, 11 Decembre.) În firul desbaterilor budgetare cancelarul Hohenlohe a declarat, că guvernul va luptá și pe viitoriu contra rěsturnătorilor de stat; va aplicá legile esistente, spre a apěrá cetățenii pacinici. Dacă social-democrații se plâng contra asprimei legilor, sě nu peardă din vedere, că dînșii sunt causa asprimei. Nu puțini sunt de aceia, în ochii cărora pentru viitoriu planează nu un stat de drept, ci unul de bandiți. Dacă guvernul a strîns frînele ceva mai aspru, prin aceasta a satisfăcut dorinței oamenilor cu sentimente mai bune. (Enunciațiunile cancelarului au fost primite cu mare plăcere.)

Situațiunea în Turcia. (Constantinopol, 11 Decembre.) *Sultanul a subssris fermanul referitoriu la concesiunea cerută de marile puteri spre a întrá în Dardanele câte-o a doua naiă staționară.* Fermanul s'a și publicat deja.

Said pașa s'a reîntors la casa sa. Sultanul, drept semn al încrederei sale îl va denumí și pentru a treia-oară mare-vizir.

Aplanarea conflictului a făcut foarte bună impresiune asupra diplomației și tot așa și asupra poporațiunei.

Contra socialistilor. (Berlin, 11 Decembre.) Tribunalul suprem a aprobat disolvarea clubu socialiste, efectuită din partea poliției, și contra singuraticilor membri ai clubului a ridicat acusă.

Tufekciev în acțiune. (Sofia, 11 Decembre.) Tufekciev, care din causa bănuielei că ar fi complice al asasinărei lui Stambulov fusese arestat, — ca *presidentul comitetului central macedonean* de aici a convocat pe toți membrii comitetelor macedonene din Bulgaria la congres pe 3/15 Decembre în Sofia. Acest congres va alege presidentă nouă, va reorganisá comitetul central și se va sfătuí asupra situațiunei generale.

Din municipii.

Convocare. Adunarea generală a comitatului *Făgăraș* fiind conchiămată pe 16 Decembre n. (adecă Lunia viitoare), sunt rugați toți membri români ai congregațiunei, ca avênd în vedere împregiurarea, că în aceasta adunare se va face alegerea tuturor amploiaților comitatensi și a diferitelor comisiuni de mare interes pentru noi, pre cum și că se vor desbate objecte de interes general, sě se presenteze în numěr complet.

Ear' pentru statorirea unei purcederi solidare sě binevoiească a luá parte la întrunirea ce se va țină în 15 Decembre la 7 oare seara. Locul întrunirei se va face cunoscut membrilor esterni prin cei din centru.

Făgăraș, 10 Decembre 1895.

Mai mulți membri.

Dieta de la Budapesta.

Camera deputaților.

— Ședința de la 10 Decembre n. —

President *Szilágyi* Dezső.

Înaintea ordinei de di deputatul *Remete* Géza declară, că eri n'a votat cu *Vajay*, protestează deci în contra unor astfeliu de însinuări din partea foilor.

Projectele despre turnarea coroanelor millenare, a scutirei de timbru după împrumuturile hipotecare și a acuirărei locomobilelor, se votează și în a treia cetire.

Urmează rěspunsurile guvernului.

Ministrul de interne *Perczel* Dezső rěspunde deputatului *Sima* Ferecz, cu privire la dreptul de votisare a oficianților comitatensi, apoi cu privire la restaurațiunile din comitatul Ciongrad. Atât rěspunsurile acestea, cât și cel dat lui *Hock* János despre abusurile comise la alegerea din *Girált*, se iau la cunoștință.

Ministrul-president *Bánffy* Dezső rěspundênd deputatului Dr. Nicolau *Șerban*, anunță, că n'are cunoștință, că comiții supremi sě persecuteze naționalitățile, și trebue sě protesteze hotărît contra *astorfeliu de inscenări*, (Ilaritate) și tocmai din aceste cause nu e adevěrat, că pe români i-ar eschide dintre funcționari, ci din partea sa s'ar bucurá foarte mult, când s'ar alege oficianți fie români, fie de alta naționalitate. Ne avênd deci despre absurdități cunoștință, pe aceste nici nu le poate curmá și nici consecuențele nu și-le poate trage.

Rěspunsul se ia la cunoștință.

Ministrul de agricultură *Darányi* Ignátz rěspunde la interpelarea lui *Makkfalagy* Géza, referitoare la boala de ochi ivită la herghelia de stat din Nagyatád. Dice că a făcut toate dispositiunile higienice.

Presidentul *Szilágyi* enunță conform decisiunei camerei, că ședința procsimă se va țină la 9 Ianuariu st. n. După acestea declară ședința de închisă.

Cronică.

Timișoara, 12 Decembre n.

Foaia oficială a partidului poporal catolic. Cu subscrierea contelui *Zichy* Nándor și *Eszterházy* M. Móricz a apărut în sěptěmâna aceasta o învitare de prenumerațiune, în care se spune, că la 25 Decembre va începe sě apară în Budapesta un nou diariu al partidului poporal catolic, sub numirea de „Constituția" („Alkotmány"). „Constituția" va fi foaia oficială a partidului.

Starcsevics — pe moarte. Bětrânul politician croat dr. Antoniu *Starcsevics*, după cum se scrie din *Agram*, se află în cele din urmă. Aprinderea de plămâni, carea erá sě-i causeze moartea încă ast' primă-vară, l'a cuprins din nou și încă în grad mare, în cât cei din împregiuru-i sunt pregătiți la cele mai sinistre urmări.

Cărți românești oprite. Ministeriul ungar nu se mai îndestulește a oprí singuraticeior diare și altor tipărituri întrarea din România în Ardeal, ci a început acum a oprí și confiscá în masse cărțile românești. Astfel prin cea mai nouă ordinațiune a ministrilor de interne și de comerciu li-se oprește întrarea pe teritor ungar și li-se detrage debitul postal următoarelor cărți și foi: 1. Manliu: Curs de stil și composițiune; 2. Negoescu: Retorică; 3. Carte de cetire prelucrată de asociația învětătorilor; 4. Ortodoxul, foaiă eclesiastică; 5. Almanachul Românului; 6. Lăzăreanu: Cea mai nouă colecțiune de cântece noue și vechi; 7. Biserica și scoala; 8. Negruzzi: Convorbiri literare; 9. Ighel: Versuri; 10. Bolintineanu: Legende; 11. Economul: Cronici și Legende; 12. Petrescu: Schițe și Amintiri; 13. Mândrescu: Conferință ținută la Ateneul din Běrlad; 14. Daniel: Culegere de poesii și legende poporale; 15. Nicolescu: Posițiunea și drepturile Mitropoliților români; 16. Șaineanu: Autorii români moderni; și 17. Urechiă: Legende române.

Serate literare la Lugoșiu. Ni-se trimite spre publicare următoarea învitare: Tinerii români din Lugoșiu arangiază o seriă de serate literare-musicale, cu scopul de a promová interesele sociale-culturale românești. În vederea realisărei cât mai perfecte a scopului, publicul român din provinciă este învitat respectuos a luá parte la serate fiind vědut cu plăcere. Seria seratelor se va începe Sâmbătă în 14. l. c. n., seara la oarele 7 și 1/2 în localitățile „Casinei române" (hotel „Concordia") și se vor continuá în fie-care Sâmbătă. — Cu toata stima comitetul arangiatoriu.

Alegere de contabil la „Sentinela". Direcțiunea institutului de economii și credit *„Sentinela"* din Satul-nou (lângă Panciova) a ales unanim de contabil pe d. Traian Marcu, fost oficiant la banca „Victoria" din Arad. „Sentinela" și-a început activitatea în 9 Decembre n. a. c.

Batalioane muerești. În New-York esistă un batalion de femei tinere, numit „trupa marinară voluntară a femeilor". La început trupa constá din 17 femei, dar' acum contingentul s'a urcat la 40. Comandantul trupei, miss Margareta *Schotter*, are o uniformă atât de splendidă, în cât uniformele Feldzeugmeisterilor nostri sunt numai dîrze pe lângă uniforma domnișoarei comandant. De două-ori pe sěptěmână trupa primește instrucțiune în arta strategică de la un oficer de marină al armatei Statelor-Unite, și rěsboinicele amazoane abia așteaptă sě sosiască diua, când în casul unui rěsboiu sě dovediască și prin fapte, că nu sunt mai puțin voinice de cât marinarii bărbați. La esemplul soațelor lor americane, englezoaicele încă s'au pus sě înființeze un asemenea batalion, s'au și întrunit la sfat, dar' treaba a rěmas baltă din causă, că nu s'a putut ajunge la înțelegere cu privire la cea mai importantă cestiune, — la cestiunea uniformei. Acum au chiămat din America pe domnișoara *Schotter*, ca ea sě pună treaba la cale.

Picanterii.

Scris de un autor anonim, care însě se vede a fi un distins publicist maghiar, a apărut primul tom al unui op voluminos titulat *„Vieața publică a Ungariei în epocha millenară"*. Acest tom de circa 500 pagine, este dedicat aproape eschisiv *persoanei și familiei Maj. Sale*, a Regelui Francisc Iosif I, asupra bunătății sale nemărginite, etc. etc., și încheiă cu următoarele cuvinte: *„Ori-ce, ce vom putè espune vederii publice cu ocasiunea esposițiunei millenare a anului viitoriu, se va putè vedè și alt-undeva în lume, dar' una nu:* **Un astfeliu de rege."**

Dintre diferitele episode cuprinse în acest op, toate publicate cu scopul, ca sě preamăriască și înalțe virtuțile regelui, estragem următoarele:

Pre când împěratul Germaniei petreceá ultima-oară în Abbazia, erá tocmai pe timpul când maghiarii transportară cadavrul lui Kossuth Lajos din Italia, și împěratul Germaniei înțelesese din jurnale despre asta, ar fi dis către regele Ungariei: „Pietate încoaci, pietate încolo, dar' ceea-ce e prea mult, este prea mult! Nu ar trebuí sě se sufere, ca prin astfeliu de demonstrațiuni sě se dee espresiune pietății, căci acestea nu numai că violează sentimentele dinastice, dar' comprimit chiar principiul monarchic."

Și ce a dis la astea Regele? El a luat maghiarii sub scutul seu!

*

Se știe, că cu ocasiunea încoronării Maj. Sale ca rege al Ungariei, *Croația* a donat Regelui o sută de mii de galbeni, pe cari apoi Maj. Sa Regele i-a donat pe seama orfanilor, věduvelor și invalidilor de honvedi (de la 1848). Acest episod s'a petrecut est mod:

Cu puțin înainte de actul încoronării Regele a mers la contele *Andrássy*, în palatul ministrului-președinte din Buda, unde pășind de alungul spațiosului salon de primire, deodată se oprì Regele drept Andrássy, și-i dise:

— Știi Dta spre ce scop voesc eu sě întrebuințez donul de încoronare? Pentru věduvele, orfanii și invalidii vechilor honvedi.

Contele Andrássy fù atât de surprins, în cât a rěmas încremenit, neputênd nici măcar a rostí un cuvênt.

— Cum, doară nu aprobi planul meu? întrebă Regele.

Andrássy însě nu-și venise în fire, ci cu ochii plini de lacremi abia a rostit următoarele cuvinte: „Majestate! Regele meu!"

— Eu cred, continuă Regele, că acest fapt al meu va fi bun ca agreument pe věIul ce noi îl aruncăm peste trecut, ca curentul timpurilor sě nu-l poată ridicá nici-odată în viitoriu.

După asta mai preâmblându-se în Salon, Regele se oprì la fereastra palatului din spre piața Stul George unde, pre cum se știe, se află monumentul lui *Hentzi*. O pausă în conversație... O întrerupe Monarchul prin următoarele cuvinte: „Acest fer stricat (învechit) ar putè sě fie transportat în arsenalul din Viena... Ba, totuși

nu, las' sĕ remână pentru încă un timp oare care... Sĕ serviască altora de esemplu: dacă ştiu şí ei a uită, ca mine, ori ba?

*

Persoane cari adesea vin în coatingere cu Regele, sĕ fi audit din gura Maj. Sale, la diferite ocasiuni, următoarele espresiuni:

„Popoare libere sunt mari tirani."

„Ceea ce e mai plăcut, este tot atâta cât ceea ce e mai neplăcut."

„Cel ce voeşte sĕ stee aproape de milioane (de oameni), fără a fi espus, trebue, ca pe singuratici sĕ nu-i lase a se apropiă prea tare de dînsul."

*

De aceea, ḑice autorul opului, Maj. Sa nu a avut nici-odată favoriţi. Dintrĕ diferiţii ministri ai sĕi nici unul nu se simţiă sigur de un locşor în inima Monarchului. Cu Schmerling Maj. Sa jucă biliard, dar' cu toate astea Schmerling nu a fost cu nimic mai mult, de cât un ministru. Aşa a fost şí cu *Beust*. Dintrĕ amicii din copilăria Maj. Sa numai pe trei i-a regardat: pe *Bombeles*, *Taaffe* (ambii morţi) şi pe contele Nic. *Pejacevici*.

*

La un loc din op se publică următoarele: „Losinca împĕratului absolutittic al Austriei eră: „viribus unitis". Regele constituţional al Ungariei şi-a făcut de parolă: „Încredere în vîrtuţile *străbune*."

Din societăţi.

Societatea „Carmen Sylva". Studenţii universitari români din Graz şi-au înfiinţat o societate de lectură sub numirea „Carmen Sylva", despre ce publică următoriul:

Avis.

Subscrişii aducem la cunoştinţa onoratului public român, că tinerimea română academică din Graz, urmând de mult simţitei dorinţe, s'a format în societate, purtând numele: Societatea română academică social-literară „Carmen Sylva" în Graz, anunţând totodată, că pe anul de studiu 1895/96 s'a constituit comitetul în şedinţa din 12 Novembre n. în următoriul mod:

Preşedinte: Ilie Iancu, stud. în med.

Secretariu şi bibliotecariu: Valeriu Popescu, stud. în med.

Cassariu: Eugen de Hartingh, stud techn.

Sperăm, că iubitul nostru popor român va salută cu bucurie acest pas făcut de noi şi nu va întârḑiă arĕtând şi faţă de tinera societate interesul ce l'a arĕtat faţă de celelalte societăţi esistente de acelaşi caracter, şi va dá şí tinerei societăţi „Carmen Sylva" care mai cu seamă acum la începutul esistinţei sale are multe spese de înlăturat, sprijinul necesar moral şi material, ca cu atât mai sigur sĕ-şi poată ajunge scopul măreţ ce şi l'a propus.

Din şedinţa comitetului ţinută la 1 Decembre 1895.

Graz, la 31 Decembre 1895.

Ilie Iancu. *V. Popescu.*

Economiă.

Şovinism sau sinamagire?

(Polemiă economică.)

(Continuare.)

Şi când în nr. 44 p. 175 am ḑis: „voinţa noastră tare de a fi alăturea cu alte neamuri, pornirea luminată a ne scutură de întunerecul din trecut şi dorinţa de a trăi şí noi mai omeneşte; şi că acestea ne vor face economi buni, am vrut sĕ ḑic sĕ fim şí noi mai ambiţioşi, căci fără ambiţiune puţine lucruri se fac. Tot la adunarea associaţiunei cugetând, voiam, ca dl Costin sĕ ne fie fost nu un apĕrătoriu al scăderilor lor noastre, ci un interprete la ilustrul public care conduce la noi poporul.

Ilustrul nostru public sĕ cugete la axioma economiei naţionale a popoarelor, că: *„Puterea statelor şi a naţiunilor nu stă în forma instituţiunilor, ci numai în caracterul poporului; pentru-că instituţiunile bune—rele nu au atâta înriurinţă asupra poporului, cât are caracterul conştiu şi tare şi voinţa de vieaţă a poporului."* Tot ca axiomă economică stă: *pe un popor lucrul îl face liber şi cruţarea sau păstrarea îl face independent, şi deci* sĕ întrevină la conducĕtorii inmediaţi: preoţii şi învĕţătorii sĕi sĕ-i îndemne, ca sĕ nu mai rĕmână poporul fără sĕ se ambiţioneze, şi sĕ fie şí ei mai ambiţioşi. Sĕ aibe ambiţiunea de a nu fi în fruntea unui popor înapoiat, desconsiderat, şi — aşi putè ḑice — a patra parte a sa nomadic din causa lenevirei.

Eu susţin, că lenea şi neactivitatea e în mĕsură mare vina la starea noastră. Asta se atestează şí în un op mare, în care scriitorii nu vor fi avut causă de a dejosí poporul român. „Neueste Länder- und Völkerkunde" de Dr. Friedrich L. Linder, Prag 1813 în tomul 14, p. 134 ḑice: „Die römisch-dacischen Walachen sind Ueberreste römischer Colonien die nach Dacien versetzt wurden, daher ihre Sprache den lateinischen Ursprung verräth. Sie sind *die trägsten und am meisten sklavisch gesinnten von allen Bewohnern der europ. Türkei,* unwissend, stolz im Glück, verzagt bei jedem Unfalle, rachsüchtig, wankelmüthig und unmässig in ihren Leidenschaften. Das ganze Volk ist in Unwissenheit, Barbarei und Faulheit versunken."

— — — — — — — — — — — — — — —

Greu ni-e a recunoaşte acestea, dar' ceva trebue sĕ fie în lucru. E drept, că aceasta descriere se refere la Muntenia şi Moldova, dar' în 1813 ne sună şí nouă, românilor din Ardeal. Banat şi părţile ungurene. Adevĕrat, că un neromân ne descrie aşa, şi că de atunci până aḑi lumea întreagă s'a schimbat; dar' descrierea totuşi aruncă oare-care umbră asupra noastră.

Sĕ nu ne plângem tot mereu de apăsare, când ni-se spun asemenea lucruri; sĕ avem în vedere, că şí alte popoare au fost şi sunt asuprite, nu numai noi.

Cetesc în „Legujabb kor története" de Marczali Henrik despre *irlandezi:* După legea engleză eră ertat a omorî pe irlandezul ce păşiă pe teritoriu englez; pedeapsa de moarte eră a purtă musteţe irlandeze. Irlandezul nu puteă purtă oficii publice, nu puteă cumpĕră averi imobile. Stăruinţa principală a englezilor eră sĕ cuprindă întreg pĕmêntul irlandez, ear' irlandezii erau suferiţi cel mult ca servitori. Aceste stări mereu-mereu s'au îmbunit.

Irlandezii tot în oare-cari lanţuri engleze sunt până astăḑi, dar' în simţul *naţional* şi în hărnicià aproape nu au părechiă între alte neamuri asemenea apĕsate.

Ca remediu în economiă am pus, la locul al doilea: trezvia şi cruţarea.

Se află în sinul nostru inteligenţi cari susţin, că poporul nostru lucră destul. În multe părţi e aşa, dar' sporiu — totuşi nu e! Causa este, că din puţinul câştig cu o mare uşorătate se dă pe lucruri netrebnice; oamenii formează pretensiuni de vieţuire cari nu le compet. Îşi permit un lucs neertat. Şi spre aceasta îi ademenesc mult membrii femeeşti ai inteligenţei din comune. Prin aceasta cugetă a le aflá voia şi a le impune, că le scot în cale feliu de feliu de strune pe cari se scurg bănişorii. Mai ales colo toamna, sunt bani pe toate, apoi în primăvară nu-'i ce înbucá..., fac datorii pentru mălaiu.

Avem deci sĕ fim trezi şi cu cumpĕt şi sĕ precalculăm ce este poporului ertat după starea lui, şi ce nu; căci numai la ţiganii nomaḑi se vĕd, aḑi ospĕtări, mâne cerşitoriă.

Chiar la inteligenţă, care mult e preocupată de interesele poporului, se observă că ea, în loc sĕ conducă poporul, îi arată chefuri de petrecere şi vieaţă bună. Un atare inteligent odată, când îi vorbiam sĕ mai lăsăm balurile cele costisitoare, în simplicitatea lui mi-a rĕspuns, că „nu Dta dai bani de spese". Şi acesta eră un preot tinĕr, care nici până astăḑi nu sufere crucerii unul pe altul.

Sĕ cetim scriitori din economia naţională, cari ḑic: „dacă trăim numai pentru present, negreşit ne-am jertfit viitoriul.... Vieaţa cheltuitoare numai până atunci e îndreptăţită, până când cheltuiala stă în proporţiă cu modul de avicare a condiţiunilor de vieaţă. Conceptul, că unde se începe greutatea a câştigă, în cele din urmă e variu, dar' judecând acì falş, caḑi, şi pentru tot timpul rĕmâni căḑut."

Sunt ţinuturi întregi locuite de români, mai ales în *Banat,* unde lucsul la femei întrece toată proporţia cu starea lor materială şi cu venitul din câştigul lor. Am căutat în o comună din ce feliu de zidiri şi case es la stradă ţerancele ce le vedeam în o ḑi de rugă în haine strălucite şi pompoase, şi am stat uimit vĕdênd că din o căsuţă ca de 2 stângini de lată, vre-o 3 de lungă, acoperită cu paie toate afumate şi putrede, prefăcute cumva în scrum, ear' casa din bârne nu e nici barem lipită pe din afară, se o poţi şi varuí, — şi am cugetat la casele cele mari şi frumoase ale germanilor sau şvabilor şi la modesta podoabă ce la sĕrbători se vede pe cei ce es din case (neveste şi fete), şi am ḑis în mine: până ce acestea nu vor înceta la poporul nostru, nu se poate sĕ-i fie bine. Şi sĕ căutam ce avere au aceste femei gătite în gală şi sulemonite, de gândeşti, că sunt nişte nimfe olimpice? Către casă mai au câte 2 lanţe (jughĕre) de pĕmênt arătoriu, 1 lanţ de livadă şi o moşiă, adecă prunişte nesăpată de ḑeci de ani; pruni plini cu muschi şi crengi uscate, toate laolaltă în valoare de circa 5—600 fl.

Apoi ce venite sĕ aducă asemenea moşiă, dacă alta nu trudeşti, şi nu lucri? Este lucru, a tăiă lemne, a tîrşí pădure; dar' nu le convine! Li-se îmbiă a lucră pĕmênt în parte, nu prea vreau, că „de ce sĕ-i dau eu lui juĕnĕtate din rod" şi că „prea mult îi rĕmâne lui". Aşa am auḑit, reflectând, chiar când îi îmbiau a mişcá puţin în economiă.

Bine notând, la mai toată casa sunt 2—3 „vechele" la banca cutare şi cutare!....

Bărbaţii încă sunt ca şi femeile: trufaşi, vorbăreţi şi disputanţi, până dincolo, şi serbează ruga cu răchiă curat spirt ordinar, — fiind-că „moşia est an nu a rodit!" — Seara de comun urmează sfadă şi apoi bătaie.

Bărbaţii şi femeile îşi lucră moşia propriă, pe bani nu este unde lucrá; de trăit: a bea şi mâncá se capĕtă cum se poate, acolo sunt băncile!

Ei, domnilor, asta nu este o vieaţă raţională, din ea inteligentului român nu i-se cuvine nici un ban; această vieţuire nu are lipsă nici de preot nici de învĕţătoriu, aceasta trebue sĕ 'ncete cât de cu grabă.

Avem noi ori ba puterea de a o curmá prin sfaturile sincere. Dacă nu, ea tot se va curmá. Dar' atunci se va curmá şí lipsa de acei modeşti preoţi şi învĕţători dintrĕ astfeliu de popor. În locul acestui popor va vení altul, cu alţi preoţi şi învĕţători! Alegeţi din două.

Stricăciunea ce o face *alcoholul* sau rachiul la poporul nostru e des combătută de ḑiaristica noastră, dar' fără efect; căci trebue combătută mai energic. Ea a luat astfeliu de dimensiuni, în cât familii, comune întregi şi ţinuturi întregi sufĕr de ea ca de o boală. Le ia sermanilor de oameni puterea trupească, mintea şi cugetarea, şi cruceriul din urmă.

Leacul nu poate fi altul, de cât, ca preoţii şi învĕţătorii inşişi sĕ se reţină de la această slăbiciune, apoi trudindu-se sĕ se pună în fruntea oamenilor epitropi sau tutori bisericeşti, cantori, apoi jude, jurat, cassariu, oameni feriţi de acest pĕcat, şi cari voiesc a conlucrá la stêrpirea rĕului, şi sĕ combată ḑi de ḑi năravurile rele, până când vor încetá. —

O altă scădere este la popor *neîmplinirea datorinţelor* faţă de alţii, faţă de al sĕu, de vecin, de comună, biserică şi stat. Se ştie, că aceasta vine din lipsa sĕrăciei şi decădinţei, dar' vine şí din uşurinţă!

Dacă ai la astfeliu de român ceva sĕ capeţi, poţi cere de 10-ori şi vei căpĕtá la al 10-lea termin pus succesiv. Dările cătră comuna bisericească şi stat, nu le solveşte fără forţă şi fără alte spese. În afaceri de împrumut cu interese terminul îl ia de glumă şi vĕḑênd cu ochii se ruinează pentru întârḑiere prin spese de proces, esecuţiă etc.

Ce sĕ ḑici la acestea, de cât ḑicala vechiă: „de la cap se 'mpute peştele". Nu este alt mijloc de ajutoriu, de cât, ca antistiă, preot, învĕţătoriu, jude etc. singuri sĕ dee bun esemplu, sĕ fie punctuali în implinirea datorinţelor, căci asta o aduce cu sine şí bărbăţia omului. De şí trăim în timpul cambielor, parola şi vorba dată nu se mai ţine.

Scott Walter scrie: „nu prăpădí, că te prăpădesti! Ţinerea terminului promisiunei şi a ordinei e una cu bunăstarea." Scriitorul *Smiles* ḑice: „Conceptul ordinei cuprinde în sine mai multe objecte, aşa acomodarea şi apreţiarea ordinei în cele morale... Şi legile naturei nu sunt alta, de cât ordinea. Stima obligată cătră tine insuţi şi cătră conlocuitorii tei, nu este alta de cât ordine. Ordinea e basa economiei în familiă, naţiă şi stat, şi basa fericirei generale a individului."

Toate înşiratele scăderi, — regretăm — nu ne cualifică de a ne gerá de popor cult, până atunci, până când nu ne scuturăm de ele.

Cultura ce va sĕ ḑică alta, de cât perfecţionarea şi întocmirea după trebuinţă a materiei lucrurilor şi a omului. Nu este cult acela care nu-şi câştigă cele trebuincioase; nu este cult acela, care nu-şi cruţă şi conservă pe timpuri grele şi pentru descendenţii sĕi oare-cari reserve trebuincioase. În fine *„nu este cult poporul acela, care prin nelucrare şi nepăstrare se lasă devenit cucerit de altul"* — după spusele domnului P. S. Aurelian.

De aceea sfaturi economice speciale în materiă le las poporului a le luá de unde se pot luá în pracsă după locuri şi provinciă, până la o mai intensivă înaintare în economiă.

Încheiu cu aceea, că nu aderez la enigma esposiţiunei de doniţe „munţii noştri aur poartă", noi cerşim din poartă 'n poartă,*) ci aderez la cele scrise de G. *Ghiţiu* în albumul macedo-român 1880: iubesc, admir geniul şi talentul, nu mĕ închin de cât virtuţii. A cerşí nu e virtute ci scădere. Virtute e a lucrá, a câştigá, a ţinĕ şi stăpâní; virtute e: a fi bărbat şi a fi harnic.

Aderez la cele ḑise de I. N. *Polichroniade:* „Un popor luminat, harnic şi econom, este ca o mingiă (loptă) de gumilastic: cu cât va fi isbită mai tare, cu atâta se va înălţá mai sus.

Arad, 30 Novembre 1895.

Unul din popor.

*) Asta nici nu s'a folosit ca macsimă economică, nici-odată, ci ca esempl u la esploatarea forţelor lucrătoare ale poporului. — Red.

Posta administraţiunei.

Doamnei Aurelia Br. în Lugoş. Losurile Dtale nu s'au tras.

Dlui Dr. J. M. Mehadia. Losurile „Credit" şi crucea roşie nu s'au tras, ear' despre St. Genois nu putem dá rĕspuns, nu obvine în Mercur.

Învitare de abonament

la

DREPTATEA

Cu ḑiua de 30 Septembre a. c. stilul nostru, espiră abonamentele pe al III cuartal și cele făcute pe luna Septembre.

Rugăm și învităm pe dnii abonați sĕ grăbiască cu renoirea abonamentelor, ca astfeliu sĕ remânem în curent cu espediția foii.

Abonamentele se fac mai ușor prin mandate postale.

PREȚUL:

pe 1/4 de an fl. 2.50

pe 1 lună 85 cr.

Rugăm a se scrie curat și legibil numele abonentului, locuința și posta ultimă, eventual sĕ se lipească pe mandatul postal adresa tipărită sub carea li-se trimite „Dreptatea.“

Cu stimă

Administrația foii „Dreptatea.“

Bursa de Budapesta din 10 Decembre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 . (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	126.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4 1/2	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	4 1/2	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. . (sc. de d.)	4 1/2%	100.75
„ „ „ „ croate . . . „	4 1/2%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . . .	4 2/10	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug. .	4 2/10%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . . .	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . . .	4 2/10%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. craș. Budapesta 1890	4 1/2%	100.15

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acții Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	435.75
„ „ „ pe acții Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ și comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. și industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt și zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio“ 200	—.—

Monede.

Galbenul ces. și reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.93
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. și ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5 1/2%	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ 4 1/2% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4 1/2% 50 ani	93.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ 5 1/2%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4 1/2% em. VI.	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. 4 1/2%	100.50
„ I. de credit din Timișoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4 1/2%	98.50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4%	128.50
Obl. c. fr. bulg. . . . 6%	122.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr. . . . 3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) . 3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeș-Bega . . . 5%	140.—

Sorțuri private.

Imprumutul oraș. Viena din 1874, 100	174.50
Sorțuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv“ 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roșie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligațiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roșie italian. 25 lire	12.75
„ „ „ „ (st. austr.)	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roșie austr. 10	19.—
Sorți Pálffy 40	59.20

Prețurile bucatelor din piața Timișoarei.

De la 10 Decembre 1895.

După notările societății „Lloyd“ din Timișoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil.	per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil.	per 100 chil.	5.90—5.95
Sêcară, greutatea cualit.	per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit.	per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, venturat	per 100 chil.	6.40—6.50
Cucuruz, nou	per 100 chil.	5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct.	în bani per 100 kgr.	6.69 și	6.71
Grâu la Mart.-Apr.	„ „ „ „ „	7.05 și	7.06
Grâu Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	—.— și	—.—
Sêcară la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.06 și	5.07
Porumb Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	6.13 și	5.15
Porumb Iul.-Aug.	„ „ „ „ „	5.07 și	5.09
Porumb Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	5.08 și	5.10
Ovĕs la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.87 și	5.89
Ovĕs la Mart.-April	„ „ „ „ „	—.— și	—.—
Rapiță Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	9.45 și	9.50

Têrgul de producte diverse.

(Prețul per 100 kilograme.)

Specia	Cursul Bani	Cursul Marfa
Semênță de trifoiu luțernă ung. nouă	52.—	56.—
Semênță de trifoiu roșiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiță	5.—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provinciă	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Sĕu sêmburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit.	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb	—.—	—.—
cu termin per 50 0kgr. în saci, 100 drb	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci.	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci,	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

Têrgul de producte din Budapesta.

(Prețurile de la 10 Decembre 1895.)

Specia	Cualitatea	Prețul per 100 kgr. de la	Prețul per 100 kgr. până	Cualitatea	Prețul per 100 kgr. de la	Prețul per 100 kgr. până
Grâu Bănațan vechiu	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bănațan „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bănațan „	78	6.60	6.65	79	6.70	6.75
Grâu Bănațan „	80	6.75	6.80	81	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „	76	—.—	—.—	77	6.55	6.60
Grâu de la Tisa „	78	6.75	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Tisa „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ reserv	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bpestan „ „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu Bpestan „ „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de la Alba „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Alba „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu de la Alba „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Alba „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de Bacica „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de Bacica „	76	—.—	—.—	77	6.60	6.65
Grâu de Bacica „	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
Grâu de Bacica „	80	6.85	6.90	81	—.—	—.—
Secară nouă, pr.	70—72	5.05	5.10	—	—	—
Orz nou	60—62	—.—	—.—	de nutrețiu		
Orz nou	62—64	—.—	—.—	de vinars		
Orz nou	64—66	—.—	—.—	de bere		
Ovĕs vechiu	39—41	6.85	7.20	—	—	—
Ovĕs nou	39—41	—.—	—.—	—	—	—
Porumb vechiu	75	5.05	5.10	străin		
Porumb nou	73	4.75	4.80	—	—	—
Porumb vechiu	—	—.—	—.—	Bănățan		
Porumb nou	—	—.—	—.—	—	—	—
Rapiță nouă	—	—.—	—.—	Bănățan		
Birișcă vechiă	—	—.—	—.—	—	—	—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timișoara.